

EL MORTER MOSSÀRAB DE VILANOVA I LA GELTRÚ

Iris Figuerola Pujol i Xavier Sorní Esteva

La importància pràctica del morter en el món de la Farmàcia, des la més remota antiguitat fins ara, ha estat tal que ha esdevingut distintiu de la professió farmacèutica. El morter, però, més enllà d'utilitats i simbologia, ofereix una vessant de la qual el farmacèutic, com a home cultivat, no se'n pot sentir aliè: l'artística. Alguns morters, per la seva bellesa, són fins i tot elements representatius de tot l'esplendor d'un estil, i n'hi ha uns pocs, com l'objecte d'aquest article, que per la seva antiguitat i excepcionalitat han de ser estimats, a més, com veritables caps de sèrie

Una de les joies més fastuoses de la metal·lúrgia mossàrab es troba a Catalunya, concretament a Vilanova i la Geltrú, en una de les dependències de la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer. Es tracta d'un excepcional morter de bronze¹ tan excel·lentment conservat que el pas de vuit-cents anys no l'ha fet perdre gairebé cap detall de les seves inscripcions i elements decoratius. La presència d'aquest morter a Catalunya no és fruit, però, com algun cop s'ha indicat, de les relacions diplomàtiques i mercantils medievals entre la societat cristiana i la islàmica peninsular, per molt que els mercaders importessin d'Al-Andalus objectes de luxe per al consum de la noblesa dels comtats catalans². La presència a Vilanova i la Geltrú obeeix a una donació, essent originari de Monzón de Campos (Palència).

Descripció

Es tracta d'una peça de cos cilíndric, de 20 cm d'alt, d'altres tants d'ample de boca i de 32,4 cm d'amplària màxima. Les parets tenen un gruix mínim de 3 cm i el diàmetre de les dues argolles mòbils és de 84 mm.

Al voltant del cos del morter, destaquen deu gruixudes costelles verticals prismàtiques, en forma de cuny, cisellades i disposades alternativament contrapasant les bases. N'hi ha un parell més de reforç, oposades, des d'on s'aboquen sengles caps d'animal, que són els que sustenten, penjades del coll, les argolles. Segons alguns autors, corresponen a caps de llop o xacal³, segons altres, són caps de lleó, opinió aquesta última que sembla més encertada en comparar-los amb el cap del lleó de bronze mossàrab trobat també a Monzón i que es conserva actualment en el Museu del Louvre⁴.

Reedició adaptada de l'article publicat amb el títol "El morter mossàrab del Castell de la Geltrú (Vilanova i la Geltrú) a Fulls d'Història de la Farmàcia. C. 1, any 1992, editat pèe la Unitat d'Història de la Farmàcia i Legislació Farmacèutica de la Facultat de Farmàcia de la U.B.